

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 18 lipca 2018 r. orzekła, że E. K. jest całkowicie niezdolna do pracy do dnia 31 lipca 2021 r., a za datę powstania niezdolności do pracy ustalono dzień 16 grudnia 2017 r. W dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności, tj.: od 16 grudnia 2007 r. do 15 grudnia 2017 r. na wymagane 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych E. K. udowodniła 1 miesiąc i 22 dni okresów składkowych (brak okresów nieskładkowych). Natomiast na wymagane 5 lat ubezpieczenia w 10 – leciu przypadającym przed dniem zgłoszenia wniosku, tj. od 11 maja 2008 r. do 10 maja 2018 r. udowodniła 1 miesiąc i 16 dni okresów składkowych (okresów nieskładkowych brak). Łączny udowodniony przez E. K. staż pracy to 16 lat, 3 miesiące i 21 dni w tym 16 lat, 3 miesiące i 6 dni okresów składkowych i 15 dni okresów nieskładkowych.

/decyzja k. 78 plik I akt ZUS/

W dniu 19 września 2018 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie E. K. od powyższej decyzji, która uznała ją za krzywdzącą i wniosła o jej zmianę i przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a także o powołanie biegłych lekarzy specjalistów, którzy mieliby stwierdzić jej całkowitą niezdolność do pracy.

/odwołanie k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu odpowiedzi przytoczono argumentację jak w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 4 - 4 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni E. K. urodziła się (...), legitymuje się wykształceniem zasadniczym sprzedawcy. W swojej karierze zawodowej pracowała jako sprzedawca.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 11 maja 2018 r. E. K. złożyła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy, załączając m.in. świadectwa pracy.

/wniosek k. 1 – 4 plik I akt ZUS/

Lekarz orzecznik ZUS po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy dokumentacji medycznej rozpoznał u wnioskodawczyni: m.in. wieloogniskowe naczyniopochodne uszkodzenie mózgu, stan po udarze niedokrwiennym z niedowładem lewostronnym, padaczkę, ZZA, otępienie w przebiegu uzależnienia od alkoholu, nadciśnienie tętnicze. Orzeczeniem z dnia 18 lipca 2018 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy od daty hospitalizacji w oddziale chirurgicznym z rozpoznaniem urazu mózgu, śladowych ilości krwawienia przymózgowego, padaczki, ZZA, tj. od dnia 16 grudnia 2017 r. Ponadto lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy do 31 lipca 2021 r.

/opinia lekarska z dnia 18 lipca 2018 r. k. 20 – 21 w dokumentacji orzeczniczko- medycznej wnioskodawczyni, orzeczenie k. 73- 73 odwrót plik I akt ZUS/

W dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności, tj.: od 16 grudnia 2007 r. do 15 grudnia 2017 r. na wymagane 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych E. K. udowodniła 1 miesiąc i 22 dni okresów składkowych (brak okresów nieskładkowych). Natomiast na wymagane 5 lat ubezpieczenia w 10 – leciu przypadającym przed dniem zgłoszenia wniosku, tj. od 11 maja 2008 r. do 10 maja 2018 r. udowodniła 1 miesiąc i 16 dni okresów składkowych (okresów

nieskładkowych brak). Łączny udowodniony przez E. K. staż pracy to 16 lat, 3 miesiące i 21 dni w tym 16 lat, 3 miesiące i 6 dni okresów składkowych i 15 dni okresów nieskładkowych.

/ustalenia w aktach ZUS/

Ostatni okres ubezpieczenia wnioskodawczynie ustał w dniu 9 lipca 2015 r.

/potwierdzenie ubezpieczenia k.57 akt ZUS/

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2019 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: neurologa, kardiologa, neuropsychologa oraz psychiatry.

W oparciu o powyższe dowody Sąd ustalił, że u wnioskodawczynie stwierdza się nadciśnienie tętnicze, wieloogniskowe naczyniopochodne uszkodzenie mózgu, stan po udarze mózgu z niedowładem lewostronnym, otępienie, które to obniżają sprawność organizmu E. K. w stopniu powodującym całkowitą, długotrwałą, niezdolność do pracy od 16 grudnia 2017 r.

/opinia biegłego sądowego kardiologa B. Lao - G. k. 10 – 11 odwrót/

W oparciu o dowód z opinii biegłego lekarza neurologa Sąd ustalił, że u wnioskodawcy stwierdza się stan po udarze niedokrwiennym mózgu z niedowładem lewostronnym, padaczkę, stan po urazie głowy z krwawieniem przymózgowym leczonym zachowawczo, naczyniopochodne uszkodzenie mózgu. Biegły potwierdził orzeczenie lekarza ZUS o całkowitej niezdolności wnioskodawczynie do wykonywania pracy zarobkowej od 16 grudnia 2017 r. do 31 lipca 2021r.

/opinia biegłego sądowego neurologa J. B. k. 15 - 17/

W badaniu neuropsychologicznym u wnioskodawczynie stwierdza się zaburzenia sprawności procesów poznawczych świadczące o zmianach organicznych w mózgu powstałych na skutek długotrwałego nadużywania alkoholu oraz zmian naczyniowych (poudarowych, pourazowych), ogólny stopień nasilenia zaburzeń poznawczych na poziomie lekkiego otępienia. Ze względu na stwierdzone zaburzenia wnioskodawczynie wymaga obecnie pomocy i kontroli ze strony innych osób. Jest natomiast zdolna do samoobsługi, np.: przy wykonywaniu prostych czynności domowych. Przy założeniu, że E. K. nie będzie spożywała alkoholu i będzie przyjmowała leki zgodnie z zaleceniami, jej stan psychiczny może ulec poprawie.

/opinia biegłego sądowego neuropsychologa L. S. k. 20 – 21 odwrót/

U wnioskodawczynie stwierdza się cechy otępienia lekkiego stopnia wieloprzyczynowe (w przebiegu zespół uzależnienia od alkoholu, naczyniowe, pourazowe), padaczkę. Z punktu widzenia psychiatry wnioskodawczynie jest całkowicie, okresowo niezdolna do pracy od 16 grudnia 2017 r. do 31 lipca 2021 r.

/opinia biegłego sądowego psychiatry H. K. k. 28 – 31 odwrót/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, w tym dokumentów w postaci orzeczenia lekarza orzecznika oraz wniosku o przyznanie renty.

Celem weryfikacji stanowiska wnioskodawczynie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych: neurologa, kardiologa, neuropsychologa oraz psychiatry.

Podkreślić należy, że złożone w sprawie opinie zostały sporządzone przez biegłych o specjalnościach właściwych z punktu widzenia schorzeń, na jakie cierpi wnioskodawczynie, w oparciu o analizę przedłożonej dokumentacji lekarskiej i jej bezpośrednie badanie.

Wprawdzie biegły sądowy neuropsycholog nie wypowiedział się co do daty od której uznaje się wnioskodawczynię za osobę niezdolną do pracy, to jednak pozostali biegli byli w tej kwestii zgodni, że za moment powstania u wnioskodawczyni niezdolności do pracy należy przyjąć datę początku hospitalizacji w Oddziale (...) Ogólnej, tj.: 16 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1383 z późn. zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełni łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność powstała w okresach wymienionych w cytowanym przepisie, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie zaś z ust. 2 powyższego przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Z kolei art. 58 ustawy emerytalnej określa szczegółowo okresy składkowe i nieskładkowe niezbędne do uzyskania świadczenia.

W myśl ust. 1 warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Z kolei zaś ust. 3 wskazuje, że jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w ust. 1, warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe.

Ust. 4 stanowi, że przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Brak choćby jednego z warunków wymienionych w art. 57 ww. ustawy powoduje brak prawa do świadczenia.

Celem weryfikacji stanowiska wnioskodawczynie, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych: neurologa, kardiologa, neuropsychologa oraz psychiatry.

Zgodnie z treścią art. 12 ww. ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji i możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art.13 ust.1 ww. ustawy).

W definicji niezdolności do pracy ustawodawca dał wyraz powiązaniu prawa do renty z rzeczywistą znaczną utratą zdolności do pracy zarobkowej, jako takiej, a częściową niezdolność do pracy powiązał z niezdolnością do pracy w ramach posiadanych kwalifikacji, przy uwzględnieniu możliwości i sprawności niezbędnych do dalszego zaangażowania w procesie pracy, zaakcentował istnienie potencjalnej przydatności do pracy. Chodzi zatem o zdolność do pracy zarobkowej nie tylko, jako zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy, ale zdolność do podjęcia pracy w ogóle, z uwzględnieniem rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu wykształcenia, wieku, predyspozycji psychofizycznych.

Zdolność do pracy ma dwa elementy: biologiczny (ogólna sprawność psychofizyczna) i gospodarczy (przydatność na rynku pracy). Należało zatem ustalić, czy wnioskodawczynie jest zdolna do wykonywania pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, czy jej kwalifikacje pozwalają na wykonywanie innej pracy, czy też konieczne jest jej przekwalifikowanie.

Niezdolność do wykonywania dotychczasowej pracy nie jest kryterium niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ww. ustawy. Brak możliwości wykonywania dotychczasowej pracy nie jest wystarczający do stwierdzenia częściowej niezdolności do pracy, gdy jest możliwe podjęcie innej pracy (w swoim zawodzie, bez przekwalifikowania lub gdy rokowanie co do przekwalifikowania jest pozytywne). Niezdolność do wykonywania dotychczasowej pracy jest warunkiem koniecznym do ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ale nie jest warunkiem wystarczającym jeżeli wiek, poziom wykształcenia, predyspozycje psychofizyczne dają podstawy do uznania, że jest możliwe podjęcie pracy w zawodzie albo po przekwalifikowaniu. W wyroku z dnia 8 września 2014 roku (I UK 431/14, Legalis nr 1330112) Sąd Najwyższy wskazał, iż „doniosłe znaczenie w konstrukcji częściowej niezdolności do pracy (której definicję zawiera art.12 ust.3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) ma podkreślenie, że chodzi o ocenę zachowania zdolności do wykonywania nie jakiejkolwiek pracy, lecz pracy „zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji”. R. legis wyodrębnienia tej przesłanki stanowi wyeliminowanie sytuacji, w których ubezpieczeni o wyższych kwalifikacjach po utracie zdolności do ich zarobkowego wykorzystania zmuszeni byłiby podjąć pracę niżej kwalifikowaną, do której zachowali zdolność, wobec braku środków do życia.

Przyczyna niezdolności do pracy nie ma wynikać z choroby, a z naruszenia sprawności organizmu, czyli czynnika medycznego, który powoduje utratę zdolności do pracy. O częściowej niezdolności do pracy decyduje ocena czy i w jakim zakresie występujące schorzenia wpływają na utratę zdolności do pracy zgodnie z kwalifikacjami.

W niniejszej sprawie nie ulegało wątpliwości, że wnioskodawczynie jest osobą niezdolną do pracy, a istota postępowania, wobec braku legitymowania się wymaganym stażem pracy w wymiarze określonym w art. 58 ww. ustawy (co do 5 lat w dziesięcioleciu przed zgłoszeniem wniosku o rentę, bądź przed dniem powstania niezdolności do pracy), sprowadziła się do ustalenia czy niezdolność wnioskodawcy do pracy powstała wcześniej niż w okresie wskazanym przez komisję lekarską ZUS. Określenie bowiem innego momentu powstania u wnioskodawczynie

niezdolności do pracy, otwierało jej drogę do ustalania, czy spełnia ona pozostałe przesłanki określone w art. 57 ust.1 ww. ustawy, a to z kolei mogło skutkować przyznaniem jej prawa do renty.

Z zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika jednoznacznie, iż niezdolność wnioskodawczynie do pracy powstała najwcześniej 16 grudnia 2017 r., kiedy to była hospitalizowana w Oddziale (...) Ogólnej i Onkologicznej Wojewódzkiego Szpitala (...) w Z.. U wnioskodawczynie stwierdzono wówczas uraz głowy, śladowe krwawienie przymózgowe, padaczkę, ZZA. Podkreślić w tym miejscu należy, że przy ocenie opinii biegłych lekarzy Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego, niż wyrażone w opinii, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego. Odmiennie ustalenie w tej mierze może być dokonane tylko na podstawie opinii innych biegłych lekarzy, jeżeli ich opinia jest bardziej przekonująca oraz wszechstronnie przedstawia kwestię nasuwającą wątpliwości w sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 roku, II URN 228/87).

Wobec zatem ustalenia, że niezdolność do pracy powstała u wnioskodawczynie w dniu 16 grudnia 2017 r., nie spełnia ona przesłanki posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Niespornym jest, że w dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności, tj.: od 16 grudnia 2007 r. do 15 grudnia 2017 r. na wymagane 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych E. K. udowodniła 1 miesiąc i 22 dni okresów składkowych (brak okresów nieskładkowych). Natomiast na wymagane 5 lat ubezpieczenia w 10 – leciu przypadającym przed dniem zgłoszenia wniosku, tj. od 11 maja 2008 r. do 10 maja 2018 r. udowodniła 1 miesiąc i 16 dni okresów składkowych (okresów nieskładkowych brak).

Łączny udowodniony przez E. K. staż pracy to 16 lat, 3 miesiące i 21 dni w tym 16 lat, 3 miesiące i 6 dni okresów składkowych i 15 dni okresów nieskładkowych a więc brak podstaw do zastosowania art58 ust.4 powołanej ustawy.

Reasumując, brak jest podstaw do przyznania wnioskodawczynie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczynie z pouczeniem.